نفت و انرژی

۱۰ استان در شرایط آبی زیر نرمال است

بررسی آخرین آمار بارش کشور در سال آبی جاری نشان می‌دهد میانگین میزان بارش کل کشور به ۲۲۵.۱ میلیمتر رسیده است اما ۱۰ استان با جمعیتی بیش از ۳۵ میلیون نفر در شرایط آبی زیر نرمال هستند.

به گزارش زمان به نقل از وزارت نیرو، بررسی آخرین آمار بارش کشور در سال آبی جاری نشان می‌دهد میزان بارش کل کشور به ۲۲۵.۱ میلیمتر رسیده و شرایط کشور در مقایسه با بلندمدت نرمال است. اما توزیع نامناسب بارش باعث شده ۱۰ استان با جمعیت بیش از ۳۵ میلیون نفر همچنان در شرایط زیرنرمال قرار داشته باشند. همچنین با وجود افزایش ۴ درصدی بارش نسبت به بلندمدت و افزایش ۶۶ درصدی نسبت به سال گذشته، شش سال متوالی خشکسالی و افشاشت کسری مخازن به‌ویژه در آبهای زیرزمینی، نگرانی کسری مخازن آب سطحی و زیرزمینی را همچنان به عنوان یک چالش جدی مطرح کرده است.

البته توزیع بارش در سطح کشور یکنواخت نبوده است و همچنان تعداد ۱۰ استان (با جمعیت بالغ بر ۳۵ میلیون نفر) در شرایط زیرنرمال قرار دارند. کاهش بارش به‌طور ویژه در استان‌های حوضه آبریز دریاچه نمک رخ داده به‌گونه‌ای که استان‌های تهران و قم دارای بدترین شرایط در کشور بوده و کاهش ۲۹ درصدی را نسبت به میانگین بلندمدت دارند.

همچنین از ابتدای سال آبی تاکنون، حوضه آبریز سدهای ۵ گانه تهران نیز با کاهش بارش روبه‌رو بوده‌اند. به طوری که سد امیرکبیر با ۷۹ میلیون متر مکعب موجودی مخزن، کاهش ۳۹ درصدی را نسبت به متوسط ۱۰ ساله تجربه کرده و سد لار نیز با ۴۰ میلیون متر مکعب موجودی مخزن کاهش ۶۵ درصدی را نسبت به متوسط ۱۰ ساله به خود دیده است. این در حالی است که سد طالقان هم چنین کاهشی را داشته و با وجود موجودی مخزن ۱۴۰ میلیون متر مکعبی بررسی شرایط آن کاهش ۴۰ درصدی نسبت به سال گذشته و ۵۹ درصدی نسبت به متوسط ۱۰ ساله را نشان می‌دهد.

بر اساس اطلاعات به دست آمده سد دامغان در استان سمنان با موجودی مخزن ۱۰ میلیون متر مکعب و کاهش ۹۵ درصدی نسبت به متوسط ۱۰ ساله خود، سد دوستی در استان خراسان رضوی با موجودی مخزن ۶۷ میلیون متر مکعب و کاهش ۸۲ درصدی نسبت به متوسط ۱۰ ساله خود، سد ساوه در استان مرکزی با موجودی مخزن ۲۴ میلیون متر مکعبی و کاهش ۷۸ درصدی نسبت به متوسط ۱۰ ساله و سد ماملو در حوضه آبریز سدهای ۵ گانه تهران با موجودی مخزن ۳۳ میلیون متر مکعبی و کاهش ۷۵ درصدی نسبت به متوسط ۱۰ ساله، بیشترین تغییرات را تا به امروز تجربه کرده‌اند.

بر اساس آمار شبکه ایستگاه‌های مبنای وزارت نیرو، بارش در سال آبی جاری با افزایش ۴ درصدی نسبت به بارش متوسط بلندمدت و با افزایش ۶۶ درصدی نسبت به سال گذشته مواجه بوده است.

با این حال، بررسی شاخص خشکسالی SPI در مقیاس کشوری بیانگر این واقعیت است که شش سال متوالی خشکسالی در کشور حاکم بوده و به دلیل افشاشت کسری مخزن به‌ویژه در آبهای زیرزمینی، بارش‌های سال آبی جاری نیز جبران‌کننده کمآبی نبوده است و نگرانی کسری مخازن آب سطحی و زیرزمینی همچنان یک نگرانی جدی محسوب می‌شود.

تداوم شرایط کمبارشی در استان‌های زیرنرمال می‌تواند منجر به کاهش جدی تولید آب در ماه‌های آتی و کاهش حجم رواناب‌های سطحی، افت ورودی سدها و افزایش فشار بر منابع آب زیرزمینی در این مناطق گردد و تأمین آب در بخش‌های مختلف مصرف را تحت‌الشعاع قرار دهد.

از نظر وضعیت ذخایر سدها، بررسی آمار نشان می‌دهد که میزان ورودی سدهای کشور از ابتدای سال آبی تاکنون در مقایسه با متوسط ۱۰ ساله افزایش ۶۵ درصدی داشته است که با افزایش ۶۵ درصدی نسبت به سال گذشته مواجه بوده که البته سال آبی گذشته یکی از خشک‌ترین سال‌های نیم‌قرن اخیر می‌باشد. این گزارش می‌افزاید در حال حاضر، درصد پرشدگی مخازن سدهای کشور ۶۴ درصد است که در مقایسه با متوسط ۱۰ ساله افزایش ۴ درصدی و در مقایسه با سال گذشته، افزایش ۲۱ درصدی را نشان می‌دهد. بررسی موجودی مخازن سدهای کشور نشان می‌دهد که به دلیل الگوی مکانی بارش‌ها، سهم بارش مؤثر و نیز بارش از نوع برف در برخی مناطق، علیرغم افزایش موجودی مخازن سدهایی نظیر سدهای حوضه آبریز کارون، کرخه و مرزی تقریب، موجودی سدهایی نظیر سدهای استان تهران، مرکزی، خراسان رضوی، قم، اصفهان و زنجان در وضعیت نامطلوبی قرار دارند.

بنابر این گزارش تأمین آب شرب در شهرهای وابسته به این منابع از جمله تهران، کرج، مشهد، اراک، قم، اصفهان، یزد و تفتیر با محدودیت مواجه است و مدیریت مصرف همچنان یک ضرورت جدی محسوب می‌شود. پیش‌بینی‌ها حاکی است سامانه بارشی در ابتدای هفته جاری وارد کشور شده و ابتدا مناطق شمال‌غرب و غرب کشور را تحت تأثیر خود قرار خواهد داد. این موج از اواسط هفته، نیمه شمالی کشور را تحت تأثیر خود قرار داده و در این مناطق نیز شاهد وقوع بارش خواهیم بود. البته بارش‌های پراکنده با مقادیر کم در سایر نقاط کشور نیز وجود خواهد داشت.

رئیس‌کل بانک مرکزی تاکید کرد:

سوءاستفاده از شرایط جنگی؛ ممنـــوع

رئیس‌کل بانک مرکزی گفت: بازارها تحت‌تأثیر التهابات جنگی است، اما شرایط به‌تدریج کنترل می‌شود.

به گزارش سرویس اقتصادی زمان، عبدالناصر همتی، رئیس‌کل بانک مرکزی، که در اجتماع شبانه مردمی شرکت کرده بود، با اشاره به نابسامانی‌های اخیر در برخی بازارها اظهار کرد: عده‌ای از شرایطی که در پی جنگ به وجود آمده است، سوءاستفاده می‌کنند، اما مدیریت لازم برای کنترل اوضاع در حال انجام است و این وضعیت جمع خواهد شد. وی با بیان اینکه سطح فعلی قیمت‌ها قابل‌قبول نیست، افزود: افزایش قیمت‌ها ناشی از شرایط موجود و التهابات جنگی است، اما به‌تدریج این وضعیت کنترل می‌شود و بازار به‌سمت آرامش حرکت خواهد کرد. او درباره افزایش قیمت‌ها قبل جنگ هم گفت: بله، قبول دارم، به‌خاطر فشار تحریم بود. ان‌شاءالله با مقاومتی که مردم نشان دادند به‌تدریج شاهد موقعیت کشورمان خواهیم بود. او خطاب به مردم گفت: مطمئن باشید از اول جنگ تمام تلاشمان را کردیم‌ایم تا کالاهای اساسی و مبیشت مردم با مشکلی مواجه نشوند. یکی از مردم به رئیس‌کل بانک مرکزی گفت: "مشکلات اقتصادی داخل کشور ربطی به مذاکره ندارد و می‌خواهیم این وضعیت اقتصادی بهتر شود."، همتی در پاسخ تأکید کرد: قبول دارم، همان‌طور که مردم در خیابان بودند ما خدمتگزاران کشور نیز در روزهای تعطیل و تغیرتعطیل و جنگ در تلاش بودیم ارز را تأمین کنیم و کالاهای اساسی به مشکل نخوردند. الآن در بازار یک کالا هم نیست که مشکل کمبود داشته باشد. او افزود: البته قبول دارم قیمت‌ها گران است که فشار ناشی از تحریم است.

فشار زیاد بوده است ولی مقاومت مردم دارد نتیجه می‌دهد و ان‌شاءالله هرچه سریعتر پیروزی حاصل می‌شود. همتی همچنین درباره گلایه مردم برای سخت‌گیری بانک‌ها برای ضامن تسهیلات بانکی گفت: به بانک‌ها ابلاغ کردیم با یک ضامن وام‌های خرد را پرداخت کنند.

یکی از شهروندان به رئیس‌کل بانک مرکزی گفت: "برای وام ۲۰۰-۳میلیونی یکی از بانک‌ها ۲ ضامن می‌خواهد و به مشکل خورده است."؛ همتی در پاسخ وعده داد که این موضوع را پیگیری می‌کند. رئیس‌کل بانک مرکزی همچنین درباره زمان واریز کالابرگ گفت: کالابرگ برقرار است و ان‌شاءالله از پانزدهم واریز خواهد شد؛ مردم در این زمینه نگرانی نداشته باشند. همتی در پاسخ به پرسشی درباره رقم کالابرگ و احتمال افزایش آن نیز تصریح کرد: این موضوع فعلاً در دست بررسی است و تصمیم‌گیری نهایی بر اساس شرایط مردم و همچنین منابع و مصارف دولت انجام خواهد شد تا اقدامی متناسب با وضعیت معیشتی خانوارها صورت گیرد. وی درباره افزایش قیمت خودرو هم گفت: قیمت‌های فعلی منطقی نیست و بخشی از این التهاب ناشی از حمله به کارخانه‌های فولادی است؛ با این حال این شرایط نیز به‌تدریج تعدیل خواهد شد. رئیس‌کل بانک مرکزی در پایان درباره تأمین ارز دارو تأکید کرد: در حوزه ارز دارو هیچ مشکلی وجود ندارد و در دو ماه گذشته، دارو و مبیشت مردم در بهترین وضعیت ممکن مدیریت شده است.

معاون وزیر راه و شهرسازی خبر داد:

ارائه مشوق‌های شهرسازی برای جبران خسارات ساختمان‌های آسیب‌دیده

معاون معماری و شهرسازی وزارت راه و شهرسازی از برنامه‌های جدید برای ارائه مشوق‌های شهرسازی به ساختمان‌های کاملاً تخریب شده و آسیب‌دیده در جنگ تحمیلی سوم خبر داد و تأکید کرد: این مشوق‌ها شامل اعطای تراکم و تغییر کاربری‌ها خواهد بود تا خسارات وارده به منازل مردم جبران شود.

به گزارش زمان به نقل ازایرنا، تقاضرضا کاتعلمیان دیروز سه شنبه در جمع خبرنگاران با اشاره به ساختمان‌های آسیب دیده از جنگ اظهار داشت: مقرر شده برای ساختمان‌هایی که متعلق به بخش خصوصی بوده و کاربری مسکونی، تجاری یا اداری خصوصی دارند، مشوق‌هایی در نظر گرفته شود. وی بیان داشت: البته این مشوق‌ها فقط برای ساختمان‌هایی که کاملاً تخریب شده باشند یا آنچنان ضربایی به آنها وارد شده باشد که نیازمند مقاوم سازی اساسی هستند و دوباره باید ساخته شوند در نظر گرفته شده است.معاون معماری و شهرسازی وزارت راه و شهرسازی با تاکید بر اینکه مراحل تصویب مشوق‌ها باید طی شود، ادامه داد: مشوق‌های شهرسازی یاد شده می‌تواند شامل تغییر تراکم تغییر کاربری یا تغییر برخی دیگر از ضوابط شهرسازی باشد تا بتوان از این طریق خسارات وارده به منازل مردم را جبران کرد. کاتعلمیان خاطرنشان کرد: در جلغایی که از این طریق خسارت‌ها جبران نمی‌شود، از سایر روش‌ها و مشوق‌ها در زمین‌های دیگر جبران خواهد شد. وی تاکید کرد: این مشوق‌ها با رعایت همه ملاحظات فنی شهرسازی در نظر گرفته می‌شود و باید به بهبود شرایط زندگی مردم بیانجامد. نه اینکه به ضد خودش تبدیل شود. کاتعلمیان خاطرنشان کرد: اینکه مشوق‌های یاد شده با تراکم‌هایی که از آنها صحبت می‌شود در چه عددی یا چه کاربری می‌تواند تغییر یابد، در هر استان در کمیسیون ماده ۵ بررسی می‌شود.

کالبدشکافی تورم اخیر؛ از تصمیمات داخلی تا شوک‌های بیرونی

طبق تحلیل صاحب نظران اقتصادی، تورم ماه‌های اخیر را می‌توان محصول مشترکی از چندین عامل داخلی و بیرونی دانست که به صورت همزمان وضعیت موجود را رقم زدند.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، در حالی که تورم به‌عنوان بزرگ‌ترین چالش اقتصاد ایران ماه‌هاست زندگی روزمره مردم را تحت‌تأثیر قرار داده، نقش و عملکرد بانک مرکزی در مهار این روند فزاینده بیش از هر زمان دیگری زیر سؤال رفته است. بانکی که باید قلعه اصلی دفاع در برابر موج تورم و بی‌ثباتی بازار ارز باشد، به نظر می‌رسد خود به بازیگری منفعل در برابر ناترازی‌های ساختاری، فشارهای بودجه‌ای و نوسانات انتظاری تبدیل شده است. بررسی و تلفیق نظرات سه تحلیلگر اقتصادی نشان می‌دهد که اقتصاد کشور با مثلثی از فشارهای تورمی مواجه است. ناترازی‌های ساختاری و سیاست‌های پولی، سیاست‌های تجاری و ارزی و شوک‌های بیرونی ناشی از جنگ، اضلاع این مثلث را شکل می‌دهند و وزن و نحوه تأثیرگذاری هر یک از این عوامل، موضوع اصلی این گزارش است.

کسری بودجه و موتور روشن تقدینگی

سید حسین رضوی‌پور پژوهشگر اقتصادی، نقطه شروع تورم را یک مشکل ساختاری داخلی می‌داند: «رشد پایه پولی ناشی از کسری بودجه دولت به گفته وی، تلاش‌های دولت برای مهار نقدینگی در ماه‌های اخیر تحت تأثیر این کسری بودجه قرار گرفته و بخشی از آن نیز ناشی از تشدید تحریم‌ها و عدم بازگشت درآمدهای نفتی است. این تحلیل، یک لایه زیرین و مزمن را در اقتصاد نشان می‌دهد که زمینه را برای هرگونه شوک بعدی فراهم کرده است.»

اثر دوگانه حذف ارز ترجیحی و کالابرگ

بحث‌برانگیزترین بخش از سیاست‌های داخلی، به حذف ارز ترجیحی و اجرای طرح کالابرگ الکترونیکی بازمی‌گردد. در این زمینه، دو روایت متفاوت اما مکمل وجود دارد. مسعود توکلی تحلیلگر مسائل ارزی، نسبت دادن تورم فعلی به این سیاست را «ادرس تقلط» می‌داند. او معتقد است اگرچه این سیاست اثرات تورمی پیش‌بینی‌شده‌ای داشت، اما مزایای آن مانند کاهش فساد، حذف رانت و توزیع عادلانه‌تر یارانه، بسیار بیشتر بوده است. از این منظر، بازگرداندن تورم کنونی به این تصمیم، تلاشی برای تضعیف یک سیاست درست است. از سوی دیگر، رضوی‌پور اما با نگاهی فنی‌تر، سازوکار اثرگذاری تورمی این سیاست را تشریح می‌کند. او معتقد است این طرح از دو جهت به تورم دامن زد: از سمت عرضه، افزایش نرخ ارز هزینه تولید را بالا برد و از سمت تقاضا، مشمول شدن کالاهایی مانند گوشت، تخم‌مرغ و روغن در طرح کالابرگ، تقاضا برای آن‌ها را بدون افزایش متناسب در عرضه، افزایش داد که نتیجه آن، رشد چشمگیر قیمت‌ها بود. طبق تحلیل‌های ارائه شده، وقوع جنگ به عنوان یک شوک برون‌زا آخرین و در عین حال پیچیده‌ترین عامل است. تحلیل‌ها در این باره یک طیف را تشکیل می‌دهند. یک سر طیف، جنگ عامل اصلی افزایش قیمت‌ها است. مسعود توکلی با اشاره به تورم جهانی و افزایش ۶۰ درصدی قیمت مرغ در کشورهای حاشیه خلیج فارس، جنگ را عامل اصلی موج تورمی کنونی می‌داند. از نگاه او «انتظارات تورمی» ناشی از بحران، قوی‌تر از خود بحران عمل کرده و مزیت نسبی ایران در تولید داخل، فقط شدت این شوک وارداتی را کاهش داده است. طیف میانه بر این باور است که جنگ هم تشدیدکننده است و هم تخفیف‌دهنده. رضوی‌پور اما نگاهی متوازن‌تر دارد. او اشاره می‌کند که جنگ از یک سو با ایجاد اختلال در زنجیره تأمین (مانند لوازم یدکی که از امارات وارد می‌شد) به افزایش قیمت برخی کالاها دامن زده، اما از سوی دیگر با وادار کردن مردم به فروش طلا و ارزهای ذخیره‌شده، به کاهش موقت نرخ ارز کمک کرده است. این تحلیل، چهره دوگانه جنگ را نشان می‌دهد. یک طیف دیگر ماجرا این است که جنگ یک پرده پوشانده است. وحید عزیزی کارشناس اقتصادی، با عینک بدبینی، معتقد است که اساساً هنوز شاهد تأثیر مستقیم و اصلی جنگ بر قیمت‌ها نیستیم. او بر این باور است که ریشه مشکلات، «تصمیمات اشتباه» گذشته است و جنگ، تنها به تموید افتادن آثار این تصمیمات را رقم زد و مانند یک پرده، مانع از دیده شدن فوری تورم ناشی از آن سیاست‌ها شد.

نقش انتظارات تورمی و کنشگران بازار در تورم

هر سه تحلیلگر بر نقش پررنگ «عامل روانی» و هیجانات اتفاق نظر دارند. توکلی تأکید می‌کند که با فروکش کردن هیجانات و تطبیق سیستم، از شدت تورم کاسته می‌شود. عزیزی هشدار می‌دهد که مردم فریب سوداگران و دلالان را در هیجانات پس از بازگشایی بازارها نخورند. رضوی‌پور نیز تصریح می‌کند که «نگرانی از تأمین کالا» بیش از کمبود فیزیکی آن، به گرانی‌ها دامن می‌زند. این هیجانی نشان می‌دهد که مدیریت انتظارات، به اندازه سیاست‌های پولی و تجاری اهمیت دارد. نهایت اینکه تحلیل‌ها و بررسی‌ها نشان می‌دهد که تورم فعلی، نتیجه یک لایه‌برداری هم‌زمان است: رشد نقدینگی ناشی از کسری بودجه، آثار دوگانه و بحث‌برانگیز حذف ارز ترجیحی و کالابرگ و اختلال در زنجیره تأمین و تشدید انتظارات تورمی ناشی از جنگ که صرفاً نقاب از چهره بحران‌های داخلی برداشته است. در پایان باید گفت سیاست‌گذار با مدیریت انتظارات، رصد مداوم بازار و ورود سریع و هوشمندانه برای جلوگیری از نوسانات مخرب و ایجاد مسیرهای جایگزین تجاری برای کاهش نگرانی از تأمین کالا و مهار پایدار نقدینگی و جبران کسری بودجه به روش‌های غیرتورمی، همچنین استفاده از ظرفیت ذهاز ارزی و شبکه‌های تجاری غیررسمی برای دور زدن تحریم‌ها و اختلالات منطقه‌ای و استفاده از فرصت‌های احتمالی مانند افزایش قیمت نفت برای جبران کسری‌ها می تواند شرایط موجود را هدایت کند. مردم نیز باید مطالبه‌گر حمایت‌های درست مانند اعتبارهای نظام بانکی برای جبران آسیب‌های دوره رکود تورمی باشند، نه بازگشت به سیاست‌های ناکارآمد گذشته.

امکان دستکاری قیمت در شبکه توزیع وجود ندارد

دبیرکل انجمن ملی صنعت پخش گفت: تمام فرآیندها از طریق سامانه جامع تجارت و سامانه جامع انبارها ثبت و رصد می‌شود و امکان تغییر یا دستکاری قیمت توسط شرکت‌های پخش به هیچ عنوان وجود ندارد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، احمد شیروانی دبیرکل انجمن ملی صنعت پخش ایران درباره اینکه آیا شرکت‌های پخش می‌توانند راسا نسبت به افزایش قیمت کالاها اقدام کنند، اظهار کرد: شرکت‌های پخش اساساً تعیین‌کننده قیمت نیستند. قیمت توسط تولیدکننده مشخص می‌شود و شرکت‌های پخش صرفاً مطابق قانون و ضوابط سازمان حمایت، حاشیه سود مشخصی دریافت می‌کنند. هیچ کالایی در شرکت‌های پخش بدون قیمت یا با تغییر قیمت عرضه نمی‌شود. وی ادامه داد: تمام فرآیندها از طریق سامانه جامع تجارت و سامانه جامع انبارها ثبت و رصد می‌شود و امکان تغییر یا دستکاری قیمت توسط شرکت‌های پخش به هیچ عنوان وجود ندارد. بنابراین ادعاهایی از این جنس -که شرکت‌های پخش گرانفروشی می‌کنند- اساساً با واقعیت سازگار نیست. دبیرکل انجمن ملی صنعت پخش ایران افزود: اگر تخلفی هم مطرح شود، این موضوع بیشتر در سطح خرده‌فروشی‌ها مانند سوپرمارکت‌ها ممکن است رخ دهد، نه در شرکت‌های پخش. شناسنامه‌دار: شرکت‌های پخش عضو انجمن هیچ‌گونه اقدامی خارج از ضوابط انجام نمی‌دهند. وی تأکید کرد: در صورتی که موردی از تخلف مشاهده شود، مصداق گران‌فروشی محسوب شده و قابل پیگیری است و انجمن نیز موضوع را به اطلاع نهادهای نظارتی می‌رساند. ما صراحتاً هرگونه نسبت داده شده به شرکت‌های پخش در این زمینه را تکذیب می‌کنیم. شیروانی خاطرنشان کرد: اگر حتی به فرض محال چنین مواردی مطرح شود، باید به‌صورت دقیق و مستند معرفی گردد تا بررسی و پیگیری قانونی انجام شود. انجمن ملی صنعت پخش ایران تأکید دارد که شرکت‌های عضو، ضوابط را رعایت کرده و از چارچوب قانونی خارج نمی‌شوند.

نگاه روز

ایران و آینده‌نگری در میدان جنگ

علیرضا عباسی

برای فهم وضعیت کنونی تقابل میان ایران و ایالات متحده، باید از سطح رخدادهای روزمره عبور کرد و به منطق درونی این بحران نگریست: منطقی که در آن، قدرت صرفاً در میدان نبرد تعریف نمی‌شود، بلکه در تداوم انسجام، ظرفیت تاب‌آوری در برابر فشار و توان بازتعریف مسیرهای راهبردی معنا می‌یابد.

آنچه امروز در جریان است، بیش از آنکه یک رویارویی کوتاه‌مدت باشد، بخشی از فرآیندی فرسایشی و چندلایه است که سرنوشت آن را مجموعه‌ای از تصمیم‌ها و واکنش‌ها تعیین می‌کند.

نخست آنکه، با وجود اقداماتی همچون حذف فیزیکی برخی فرماندهان ارشد، آنچه در صحنه داخلی ایران مشاهده شده، نه فروپاشی، بلکه نوعی بازآرایی در چارچوب همان انسجام پیشین بوده است. این پایداری نشان می‌دهد که ساختار قدرت در ایران از عمقی برخوردار است که با برآوردهای سطحی قابل سنجش نیست. فشار خارجی در مواردی به‌جای گسست، به فشرده‌تر شدن انسجام انجامیده و این خود یکی از مؤلفه‌های مهم در یک منازعه فرسایشی است.

دوم، انتقال میدان تقابل به عرصه دریا و اقتصاد، به‌ویژه از مسیر محاصره دریایی و تمرکز بر تنگه هرمز، نشانه محدودیت در مسیرهای مستقیم است. در چنین شرایطی، جایگاه ایران در این گلوگاه حیاتی فرزی به یک اهرم ژئوپلیتیک تمیین‌کننده تبدیل شده است. اما پیامد این وضعیت، صرفاً به جغرافیای ایران محدود نمانده است. در واقع، اختلال در این مسیر راهبردی، دامنه‌ای فراتر یافته و نوعی فشار گسترده بر اقتصاد جهانی ایجاد کرده است؛ به‌گونه‌ای که آثار آن را می‌توان نه‌تنها در منطقه، بلکه در بازارهای مصرف و زنجیره‌های تأمین در نقاط مختلف جهان مشاهده کرد. این تجربه نشان می‌دهد که در جهان به‌هم‌پیوسته امروز، فشار و محاصره دیگر پدیده‌ای یک‌سویه نیست و هزینه‌های آن، به‌گونه‌ای ناگزیر میان بازیگران مختلف توزیع می‌شود.

سوم، در عرصه دیپلماسی، بیش از پیش با ایستایی ناشی از تعارض منافع مواجه هستیم. شکاف میان اهداف بازیگران و نقش‌آفرینی عوامل متعدد، امکان دستیابی به توافقی پایدار را کاهش داده است. با این حال، ایران همچنان به‌عنوان بازیگری تمیین‌کننده در هر سناریوی سیاسی باقی مانده است.

چهارم، اروپا در موقعیتی دوگانه قرار دارد. افزایش قیمت انرژی و تهدید مسیرهای حیاتی، آن را به واکنش وامی‌دارد، اما محدودیت‌های ساختاری و بحران‌های هم‌زمان، دامنه کنش آن را محدود کرده است. در نتیجه، فشارهای سیاسی برای مهار تنش‌ها محتمل‌تر از مداخله مستقیم است.

پنجم، تداوم محاصره، هرچند فشارهایی واقعی ایجاد می‌کند، اما ایران را به سمت بازآرایی مسیرهای لجستیکی سوق می‌دهد. بهره‌گیری از مسیرهای جایگزین و تقویت ارتباطات منطقه‌ای می‌تواند بخشی از این فشار را خنثی کند و نشان می‌دهد که هیچ انسدادی مطلق نیست.

ششم، برای ایالات متحده، خروج از این بحران بدون دستاورد ملموس، به مسئله‌ای راهبردی تبدیل شده است. در مقابل، تداوم این وضعیت می‌تواند به تثبیت موقعیت ایران در معادلات منطقه‌ای بینجامد و تصمیم‌گیری را برای طرف مقابل پیچیده‌تر سازد.

هفتم، سناریوهای تشدید درگیری، اگرچه مطرح می‌شوند، اما در عمل با محدودیت‌های جدی مواجه‌اند. هزینه‌های انسانی و اقتصادی و ملاحظات قدرت‌های بزرگ، تحقق این گزینه‌ها را تردید رویه‌رو کرده است. در داخل کشور، جهت‌گیری جامعه اهمیت تمیین‌کننده دارد. بخش قابل توجهی از مردم، به‌ویژه طبقه متوسط و نخبگان، حفظ ثبات، پرهیز از تخریب و تمرکز بر بازسازی را مسیر عقلانی‌تری برای صیانت از منافع ملی می‌دانند.

و در نهایت، در پس این لایه‌های آشکار، نوعی بازآگاهی ملی در حال شکل‌گیری است؛ احساسی که از دل شعارها برمی‌خیزد و می‌تواند به بازتعریف جایگاه ایران در منطقه بینجامد. اگر این روند با تداوم توانمندی‌ها، تعمیق تدبیر و حفظ عقلانیت سیاسی همراه باشد، می‌تواند به تثبیت موقعیتی متوازن و اثرگذار برای ایران در خاورمیانه منجر شود. در چنین افقی، آینده می‌تواند نه صرفاً ادامه بحران، بلکه آغاز مرحله‌ای تازه از نقش‌آفرینی ایران در تحولات منطقه‌ای باشد.

zamanagahi@chmail.ir

خبر

دوره پساجنگ، نیازمند برنامه توسعه صنعتی

استاد دانشگاه الزهرا با تاکید بر اینکه کشور نیازمند یک برنامه توسعه صنعتی برای دوره پساجنگ است، گفت: باید از مسیر سرمایه گذاری روی نیروی انسانی و ایجاد اشتغال، به دنبال بهبود درآمدهای عمومی و رشد اقتصادی کشور باشیم.

به گزارش زمان به نقل ازایرنا، حسین راغفر در پاسخ به اینکه مهم‌ترین اولویت‌هایی اقتصادی کشور بعد از اتمام جنگ تحمیلی چه مواردی باید باشد، اظهار داشت: برای رفع مشکلات اقتصادی کشور نیازمند تغییر نگاه به موضوع توسعه و رفاه اقتصادی در کشور هستیم به طوری که با مدیریت دولت و نه با رهاسازی اقتصاد، اصلاحات صورت گیرد. وی با بیان اینکه در شرایط بحرانی بویژه جنگ، دولت‌ها اقتصاد را در دست بازار رها نمی کنند بلکه آن را مدیریت می کنند تا مردم آسیب نبینند، اظهار داشت: تغییر نقش دولت در اقتصاد کشور به نحوی که با برنامه‌ریزی دقیق بتواند بخش خصوصی واقعی را برای توسعه اقتصاد کشور به کار بگیرد، ضروری است تا برنامه ای مشخص و دقیق و تعریف شده برای وظایف و اختیارات بخش خصوص تعریف و اجرایی کند و از ظرفیت آنها برای توسعه کشور به کار بگیرد. این استاد دانشگاه در ادامه افزود: دومین اقدامی که دولت باید برای بهبود شرایط اقتصادی انجام دهد، توجه به تولید و فراهم آوردن ظرفیت‌های لازم برای تولید صنعتی در کشور است؛ برای این منظور باید یک برنامه توسعه صنعتی در کشور وجود داشته باشد. ما نمی‌توانیم روی ۲ هزار پروژه برنامه ریزی کنیم اما برای حتی ۲۰ پروژه منابع کافی نداشته باشیم بلکه هر برنامه‌ای که تدوین می‌شود، باید منبع تأمین مالی آن هم مشخص شود. راغفر آمایش سرزمینی برای استقرار واحدهای تولیدی و صنعتی را ضروری دانست و گفت: در این راستا، واحدهای آسیب دیده از جنگ تحمیلی می توانند در اولویت قرار گیرند و صنایع آببر به مناطق ساحلی منتقل شوند تا هم مشکلات زیست محیطی برطرف شود و هم هزینه حمل و نقل و صادرات محصولات آنها به حداقل برسد. این تحلیلگر اقتصادی بر توجه ویژه به ظرفیت های مردمی در اقتصاد تاکید کرد و اظهار داشت: در این فرایند باید روی سرمایه‌های انسانی و ایجاد اشتغال برای جمعیت بزرگی از کشور سرمایه‌گذاری شود. زیرا اگرچه جنگ برای بخشی از اقتصاد مخرب بوده اما اقتصاد ایران ظرفیت‌های بزرگی دارد که می‌تواند اشتغال‌آفرین باشد وی خاطر نشان کرد: توسعه اشتغال، بهبود سطح درآمد خانوار و رفاه اقتصادی را به دنبال دارد و می تواند به رشد اقتصادی کشور نیز کمک کند.